

Presentació

MARTINO CONTU
President del Centro Studi SEA

Un any després, publiquem el segon número d'«Ammentu» amb una novetat. Entre els idiomes que alberga aquesta revista, d'ara endavant s'admetrà també la llengua sarda en les seves tres variants principals: el campidanès, el gal·lurès i el logudorès. Fa temps que aquesta direcció meditava la idea del foment del sard com a idioma de prestigi capaç de servir per a l'elaboració d'articles i assajos científics, tot seguint el model d'altres llengües minoritàries de la Unió Europea. És el cas, sobre tot, del català, un idioma parlat i escrit per poc més de 9 milions de persones a Catalunya, València i les Illes Balears, a més del Rosselló, al sud de França, i de la nostra illa, en concret a la ciutat de l'Alguer. Dit això, som plenament conscients que els resultats que s'han aconseguit a Espanya a l'àrea lingüística del català són avui dia una utopia a Sardenya. No obstant això, i malgrat aquesta dificultat, sentim que és la nostra obligació (i també un plaer), per tot allò que ens competeix, el fet d'enaltir el valor d'una llengua - la nostra llengua, la llengua dels nostres pares - com l'element que constitueix i sobre el qual s'erigeix la nostra identitat; la identitat de la petita Pàtria, autònoma (tot i que amb una autonomia incompleta), encara que inscrita dins del context d'una Pàtria gran, com és Itàlia.

Aquest número, dedicat a la memòria del professor Tito Orrù, consta d'un Dossier i de dos Focus. El Dossier, *1840-2010 Sardegna - Uruguay. Dai 170 anni di amicizia e di rapporti culturali e commerciali ai nuovi possibili scenari di sviluppo economico*, dels autors Giampaolo Atzei i Martino Contu, recopila els actes de la convenció internacional homònima celebrada a Càller i Villacidro els dies 25 i 26 de novembre de 2010, organitzat a iniciativa del Centre Studi SEA i del Consolat de l'Uruguai a Sardenya. Els assajos aborden temes relacionats amb les transaccions comercials i les relacions consulars entre la República Oriental de l'Uruguai i el Regne de Sardenya, i més tard amb el Regne d'Itàlia. Així mateix, es presta atenció especial a l'emigració de finals del segle XIX de les elits sardes i al paper que van desenvolupar els emigrants de segona i tercera generació. S'inclou, a més, una referència específica a dues figures: Juan Carlos Fa Robaina, varies vegades diputat i senador, i viceministre de cultura el 1972 quan Julio Maria Sanguinetti, posteriorment president de l'Uruguai, ostentava la cartera del ministeri; i Osvaldo Crispo Acosta "Lauzar", crític de literatura llatinoamericana i espanyola pertanyent al corrent literari de la coneguda com a "Generació del 18".

Prossegueix amb el Focus *Consoli e consolati stranieri tra Settecento e Ottocento in Sardegna e Corsica*, escrit per Manuela Garau i que presta atenció als còsols, en concret a l'activitat dels còsols francesos i maltesos a Sardenya, així com al cònsol del Regne de Nàpols, Francesco Bigani, qui va ser destinat a Còrsega durant els anys més crítics de la Revolució Francesa.

L'últim Focus, *Visite pastorali in età moderna e contemporanea*, per Cecilia Tasca, es configura com una contribució als estudis d'una font històrica que, malgrat la seva parcialitat (ja que es basa en el punt de vista del bisbe), beu sovint d'altres fonts com ara les relacions *ad limina*. Això la fa insubstituïble a l'hora de constatar la informació, no només sobre l'organització eclesial i jurídica de la diòcesi i sobre l'activitat pastoral desenvolupada pel clergat, sinó també per conèixer altres

aspectes de la vida de les comunitats parroquials, ja siguin de naturalesa moral, social, econòmica o cultural.

Per acabar, unes paraules sobre el professor Tito Orrù a qui va dedicat aquest número d'«Ammentu», com he dit anteriorment. Mort fa un any, va ser docent d'Història Econòmica i d'Història de Sardenya a la Facultat de Ciències Polítiques de la Universitat de Càller. La seva memòria, però, segueix molt present per ser l'artífex, juntament amb el professor Carlino Sole, de l'edició del *Diario politico 1855-1876* del diputat republicà Giorgio Asproni. També per haver estat director i impulsor incansable de la revista «Bollettino Bibliografico e rassegna archivistica e di studi storici della Sardegna». Però, sobre tot, volem posar l'accent en el seu caràcter sard, en la seva *sardità*, aquest vincle tan profund amb Sardenya. Professava un gran amor a la història d'aquesta illa, a les seves tradicions, la seva cultura i la seva llengua, el sard, que va aprendre a la infància i que va tractar d'enaltir com a historiador des de la passió i el compromís cívic, també en les seves formes literàries.